

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA ION CONSTANTIN ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 38515/03)

Hotărâre

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Ion Constantin împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Bostjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Luis López Guerra, Ann Power, *judecători*, și Stanley Naismith, *grefier adjunct de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 4 mai 2010,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 38515/03 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Ion Constantin („reclamantul”), a sesizat Curtea la 29 octombrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretindea, în special, o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 ca urmare a imposibilității de a beneficia de un teren înscris pe un titlu de proprietate care i-a fost eliberat la 11 octombrie 1994.

4. La 23 aprilie 2008, președintele Secției a treia a hotărât să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în 1950 și locuiește în Pitești.

6. În 1991, a intrat în vigoare Legea fondului funciar nr. 18/1991 („Legea nr. 18/1991”) având ca obiect restituirea, în favoarea foștilor proprietari, a anumitor bunuri deținute de persoane juridice.

7. Tatăl reclamantului a formulat o cerere întemeiată pe această lege, solicitând un teren situat pe teritoriul comunei Oarja.

8. Prin decizia din 5 iunie 1991, Comisia Județeană Argeș pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 („comisia județeană”) a confirmat existența unui teren care trebuia restituit cu suprafața de 417 ha aflat în patrimoniul comunei Oarja, precum și propunerile comisiei locale din Oarja pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 („comisia locală”) privind reconstituirea dreptului de proprietate al anumitor persoane fizice asupra acestui teren. Cu această ocazie, comisia județeană a confirmat cererea tatălui reclamantului de reconstituire a dreptului de proprietate asupra unui teren.

9. În 1992, tatălui reclamantului și surorii acestuia, R.M., li s-a reconstituit dreptul de proprietate asupra unui teren cu o suprafață de 2,90 ha, care a intrat în posesia acestora. La 11 octombrie 1994, aceștia au obținut titlul de proprietate asupra terenului respectiv. Reclamantul și tatăl său au exploatat terenul din 1992 până în august 2003.

10. Ca urmare a unei proceduri a partajului judiciar între tatăl reclamantului și R.M., prin hotărârea definitivă din 30 ianuarie 1998, Curtea de Apel Ploiești a atribuit primului 1,30 ha din terenul în cauză, dintr-un lot aflat în parcela 3/11, în apropierea autostrăzii București-Pitești.

11. La 19 februarie 2003, tatăl reclamantului i-a donat terenul acestuia din urmă care, la 25 februarie 2003, și-a înscris dreptul de proprietate în cartea funciară. Cu toate acestea, la 7 aprilie 2003, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară l-a informat pe reclamant că această înscriere trebuia anulată pe motiv că, la 29 octombrie 2002, adică anterior, societatea comercială F. („societatea F.”) beneficiase de o înscriere a aceluiași teren.

12. Reclamantul a contactat societatea F., care l-a informat că, la 23 octombrie 2002, cumpărase un teren de 20 001 m² de la o persoană numită D.M., care, la rândul său, îl cumpărase înainte de la D.I., mama sa, acesteia din urmă fiindu-i reconstituit dreptul de proprietate asupra terenului de către comisia locală din Bradu pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 („comisia locală Bradu”). Bradu este comuna învecinată cu Oarja.

13. De asemenea, acestuia i s-a adus la cunoștință faptul că, la 31 octombrie 2000, comisia locală din Bradu sesizase Judecătoria Argeș cu o acțiune împotriva Comisiei Județene Argeș, în anularea deciziei din 5 iunie 1991. La 9 noiembrie 2000, comisia locală din Bradu și-a precizat acțiunea și a solicitat anularea deciziei citate anterior, care confirma existența în patrimoniul satului Oarja a unei suprafețe de 194 ha din cele 417 ha menționate anterior, invocând faptul că acest teren aparținuse întotdeauna satului Bradu. Terenul atribuit tatălui reclamantului în 1992 făcea parte din cele 194 ha. Nici reclamantul sau tatăl acestuia și nici vreunul din proprietarii terenului de 194 ha în cauză nu a formulat cerere de intervenție forțată în procedură.

14. Prin hotărârea din 16 noiembrie 2000, instanța a admis acțiunea și a anulat decizia din 5 iunie 1991 în partea sa privind existența terenului de 194 ha din patrimoniul satului Oarja, pe care instanța îl identificase într-un raport de expertiză. Aceasta a considerat că din probele furnizate de către părți reieșea faptul că terenul în cauză făcuse întotdeauna parte din patrimoniul satului Bradu.

15. Comisia Județeană Argeș a formulat apel împotriva acestei hotărâri, fără să ofere totuși o motivare a acestuia. Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești a formulat, de asemenea, apel, subliniind că respectiva comisie locală Bradu nu avea interesul de a acționa și că judecătoria nu făcuse cercetări cu privire la situația juridică actuală a terenului respectiv.

16. Prin hotărârea din 22 martie 2001, Tribunalul Argeș a respins apelul comisiei județene invocând lipsa motivării, dar a admis apelul parchetului. Acesta a considerat că respectiva comisie locală Bradu introdusese acțiunea la nouă luni după ce decizia contestată produsese efecte juridice, că terenul în litigiu intrase în circuitul civil și că unor persoane particulare li se

reconstituise dreptul de proprietate asupra unor parcele din terenul respectiv. Instanța a subliniat că anularea deciziei din 5 iunie 1991 ar aduce atingere dreptului de proprietate al acestor particulari care obținuseră în mod legal reconstituirea dreptului lor de proprietate.

17. Comisia locală Bradu a formulat recurs împotriva acestei hotărâri, susținând că avea într-adevăr interesul de a acționa și că terenul respectiv aparținuse întotdeauna satului Bradu. Prin hotărârea definitivă din 19 septembrie 2001, Curtea de Apel Pitești a admis recursul acesteia și a anulat decizia contestată în partea privind terenul de 194 ha, pe motiv că acest teren aparținea satului Bradu și că decizia aducea atingere dreptului particularilor din Bradu, cărora trebuia să li se reconstituie dreptul de proprietate, în acest sat.

18. La o dată neprecizată, reclamantul și alte familii, care se aflau în aceeași situație, au solicitat Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție să formuleze recurs în anulare împotriva hotărârii definitive din 19 septembrie 2001. Prin decizia din 23 iunie 2003, parchetul le-a respins cererea, pe motiv că nu erau îndeplinite condițiile necesare pentru deschiderea unei astfel de proceduri.

19. Prin hotărârea din 16 februarie 2007, Judecătoria Pitești a respins acțiunea prin care reclamantul solicitase anularea procesului-verbal de punere în posesie întocmit în favoarea lui D.I., precum și a actelor succesive de vânzare-cumpărare, dintre D.I., D.M.M. și societatea F.

20. Instanța a admis cererea reconvențională formulată de către D.I. și a anulat titlul de proprietate din 11 octombrie 1994.

21. Aceasta a considerat că terenul în litigiu aparținea lui D.I., care, spre deosebire de tatăl reclamantului, fusese pus, în mod corect, în posesia fostului amplasament al terenului care aparținuse antecesorului său. De asemenea, instanța a considerat că, în ciuda concluziilor hotărârii din 16 noiembrie 2000, potrivit căreia terenul revendicat de către reclamant nu se afla în patrimoniul comunei Oarja, reclamantul a fost repus în termen, iar acesta putea sesiza comisia locală cu o nouă cerere de restituire în temeiul Legii nr. 18/1991.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

Dispozițiile legale relevante sunt descrise în hotărârea *Ioan împotriva României*, nr. 31005/03, pct. 24-26, 1 iulie 2008.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

22. Reclamantul se plânge de imposibilitatea de a beneficia de parcela de teren înscrisă în titlul său de proprietate, deoarece autoritățile locale au eliberat un al doilea titlu de proprietate unor terți. Acesta invocă art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, redactat după cum urmează:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

23. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

24. Guvernul invocă o excepție de incompatibilitate *ratione materiae*, susținând că reclamantul nu posedă „un bun” în sensul Convenției, în raport cu terenul de 1,30 ha în litigiu.

Guvernul subliniază că reclamantul a primit acest teren, la 19 februarie 2003, în urma unei donații, în timp ce, la 7 aprilie 2003, acesta a fost informat cu privire la anularea înscrierii dreptului său de proprietate în cartea funciară, precum și cu privire la anularea donației. Guvernul consideră că această perioadă de aproximativ o lună, în timpul căreia reclamantul a exercitat proprietatea în nume propriu, nu ar fi putut genera un drept suficient stabilit încât să constituie un „bun”.

25. De asemenea, Guvernul subliniază că, spre deosebire de D.I., dreptul de proprietate al tatălui reclamantului nu a fost reconstituit în mod corect, autoritățile administrative competente înșelându-se cu privire la amplasamentul terenului aflat inițial în proprietatea autorului tatălui reclamantului. Guvernul reamintește că aceste constatări au fost folosite de instanțele interne în hotărâri judecătorești definitive, în vederea anulării titlului de proprietate al tatălui reclamantului, precum și a înscrierii în cartea funciară.

26. Curtea consideră că excepția este strâns legată de esența capătului de cerere pe care reclamantul îl întemeiază pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, astfel încât este necesar să fie unită cu fondul. De altfel, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat, în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

27. Reclamantul subliniază că titlul de proprietate a fost eliberat în mod legal tatălui său la 11 octombrie 1994, după ce acesta din urmă a fost pus în posesie în 1992, dar că, în prezent, se află în imposibilitatea de a utiliza terenul ca urmare a acțiunii autorităților care, inițial, au transferat terenul comunei învecinate și, ulterior, au eliberat un titlu de proprietate unui terț, anulându-i titlul său de proprietate.

28. Guvernul nu contestă faptul că autorul reclamantului obținuse recunoașterea calității sale de proprietar al terenului în litigiu, cu o suprafață de 1,30 ha, prin titlul de proprietate din 11 octombrie 1994. Acesta reiterează concluziile prezentate în cadrul excepției invocate (supra, pct. 24-25). De asemenea, Guvernul reamintește că reclamantul putea, după anularea titlului de proprietate eliberat tatălui său și a actului de donație ulterior, să solicite din nou comisiei locale din comuna Oarja reconstituirea dreptului de proprietate al antecesorilor săi asupra terenului, astfel cum i s-a indicat, de altfel, în hotărârea din 16 februarie 2007 a Judecătoriei Pitești.

29. Curtea observă că părțile convin asupra faptului că tatăl reclamantului a beneficiat de un titlu de proprietate valabil asupra terenului respectiv și că reclamantului i s-a transmis acest drept prin efectul donației. Aceasta reamintește că a hotărât deja că o decizie administrativă prin care reclamanții erau recunoscuți drept titulari ai unui drept de proprietate asupra unui bun imobiliar se interpreta drept o creanță împotriva statului român, ce putea fi considerată suficient stabilită pentru a fi calificată drept „valoare patrimonială” și pentru a implica protecția art. 1 din Protocolul nr. 1 [*Manoilescu și Dobrescu împotriva României* (dec.), nr. 60861/00, pct. 88, CEDO 2005-VI și *Drăculeș* citată anterior, pct. 40].

30. În ceea ce privește argumentul Guvernului referitor la scurta perioadă în timpul căreia reclamantul a fost proprietar, între momentul donației realizate de tatăl său și cel al anulării titlului de proprietate din 11 octombrie 1994, Curtea observă că reclamantul a primit un titlu de proprietate constituit la această ultimă dată, transferul bunului astfel cum era în patrimoniul tatălui său fiind obiectul principal al donației. De altfel, Curtea ia act de faptul că, de la punerea în posesie, în 1992, reclamantul exploatase terenul respectiv împreună cu tatăl său.

31. În cauză, Curtea consideră că decizia administrativă prin care tatăl reclamantului a fost recunoscut drept titular al unui drept de proprietate și faptul că acestuia i s-a eliberat un titlu de proprietate, care a rămas valabil până în 2007, asupra terenului în litigiu au putut să îi ofere reclamantului, în mod întemeiat, siguranța de a-și putea păstra posesia efectivă și folosința

terenului. Prin urmare, Curtea consideră că reclamantul avea un drept patrimonial interpretat drept un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1.

32. Curtea reamintește că art. 1 din Protocolul nr. 1, care are drept obiectiv principal protejarea individului împotriva oricărei atingeri aduse de stat respectării bunurilor proprii, poate, de asemenea, să implice obligații pozitive ale statului cu privire la anumite măsuri necesare protejării dreptului de proprietate [*Öneryıldız împotriva Turciei* (GC), nr. 48939/99, pct. 134, CEDO 2004-XII, și *Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei*, nr. 48553/99, pct. 96, CEDO 2002-VII].

33. Pentru a aprecia conformitatea dintre conduita statului și art. 1 din Protocolul nr. 1, Curtea trebuie să recurgă la o examinare globală a diverselor interese în cauză, ținând seama de faptul că scopul Convenției este protejarea drepturilor care sunt „concrete și efective”. Aceasta trebuie să privească dincolo de aparențe și să caute realitatea situației în litigiu.

34. Curtea reamintește că, deși Convenția nu impune statelor obligația de a restitui bunurile confiscate, în urma adoptării unei soluții de către stat, aceasta trebuie pusă în aplicare cu o claritate și o coerență rezonabile, astfel încât să se evite, pe cât posibil, insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept la care se referă măsurile de aplicare a acestei soluții [*Păduraru împotriva României*, nr. 63252/00, pct. 92, CEDO 2005-XII (extrase)].

35. În cauză, nu se contestă faptul că reclamantul, proprietarul terenului respectiv, a pierdut posesia asupra acestuia ca urmare a unei decizii a autorităților prin care era transferat, fără știrea persoanei în cauză, unei comune învecinate și după ce comisia județeană a eliberat un al doilea titlu de proprietate asupra aceluiasi teren. Ulterior, titlul de proprietate al reclamantului a fost anulat.

36. Curtea observă că Legea nr. 18/1991 prevedea măsuri de reparație în favoarea foștilor proprietari de terenuri care le cedaseră cooperativelor agricole de producție în timpul regimului comunist. În temeiul acestei legi, dreptul de proprietate al acestor persoane asupra unui teren putea fi „constituit” sau „reconstituit”.

37. Potrivit Curții, faptul că autoritățile competente și-au îndeplinit, față de tatăl reclamantului, obligația de reconstituire a dreptului de proprietate al acestuia, în temeiul Legii nr. 18/1991, nu poate să le exonereze pe acestea de orice responsabilitate ulterioară privind atingerile aduse dreptului persoanei în cauză, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1, imputabile propriilor lor acțiuni. Această concluzie se impune cu atât mai mult cu cât faptele din cauză arată în mod clar că autoritățile administrative locale și județene sunt cele care au creat și au întreținut situația în litigiu.

38. Curtea observă că, la momentul reconstituirii dreptului de proprietate al tatălui reclamantului și al punerii în posesie a acestuia asupra terenului, și anume în 1992, comisia locală era singura competentă să stabilească amplasamentul terenului asupra căruia trebuia să fie reconstituit dreptul reclamantului (*Glod împotriva României*, nr. 41134/98, pct. 39, 16 septembrie 2003 și *Hauler împotriva României*, nr. 67703/01, pct. 21, 34-36, 12 iulie 2007). Prin urmare, era sarcina acesteia să se asigure că terenul respectiv făcea într-adevăr parte din patrimoniul comunei și că aparținuse într-adevăr antecesorilor tatălui reclamantului. De asemenea, comisia județeană a confirmat existența terenului de 194 ha în patrimoniul comunei Oarja. Prin urmare, Curtea constată că autoritățile administrative au avut ocazia să verifice dacă sunt într-adevăr îndeplinite condițiile pentru eliberarea titlului de proprietate și să prevină crearea unui drept de proprietate contrar legii (*Gashi împotriva Croației*, nr. 32457/05, pct. 39, 13 decembrie 2007, Ioan citată anterior, pct. 50).

39. După reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenului, tatăl reclamantului, iar apoi reclamantul însuși, după actul de donație, puteau spera în mod legitim să beneficieze în mod pașnic de dreptul de proprietate. Unsprezece ani mai târziu, perioadă în care reclamantul și tatăl acestuia au exploatat împreună terenul, autoritățile locale au inițiat demersuri pentru clarificarea situației juridice a terenului.

40. În plus, Curtea consideră că era sarcina autorităților locale și județene, competente să asigure reconstituirea efectivă a dreptului de proprietate al reclamantului, să aducă la

cunoștința acestuia, printr-o decizie formală, motivele modificării amplasamentului terenului său, și să facă demersurile necesare pentru a se asigura că dreptul de proprietate valabil al acestuia, recunoscut în temeiul Legii nr. 18/1991, este concret și efectiv (*mutatis mutandis*, *Ioachimescu și Ion împotriva României*, nr. 18013/03, pct. 31, 12 octombrie 2006 și *Grosu împotriva României*, nr. 2611/02, pct. 52, 28 iunie 2007).

41. În această privință, Curtea observă că art. II din Legea nr. 169/1997 prevedea că modificările aduse Legii nr. 18/1991 nu puteau aduce atingere drepturilor de proprietate deja reconstituite cu respectarea prevederilor acestei din urmă legi. Pentru modificarea situațiilor juridice create, se putea invoca doar nulitatea absolută a actelor eliberate unor persoane fizice, pentru nerespectarea dispozițiilor Legii nr. 18/1991. Prin urmare, constatarea nulității absolute constituia actul prealabil adoptării oricărui nou act juridic în temeiul noii legi, pentru a asigura o coerență în aplicarea dispozițiilor legale. Or, în cauză, spre deosebire de cauza *Ioan* citată anterior, instanțele naționale au anulat atât actul administrativ de atribuire în domeniul comunei Oarja a terenului de 194 hectare, din care făcea parte terenul în litigiu cu suprafața de 1,30 hectare, cât și titlul individual de proprietate asupra acestui teren, emis în favoarea tatălui reclamantului. Cu toate acestea, titlul de proprietate al lui D.I. a fost eliberat înainte de pronunțarea nulității absolute a titlului reclamantului, deci cu încălcarea dispozițiilor legale menționate anterior.

42. Curtea poate accepta că anularea deciziei în partea cu privire la terenul de 194 ha era necesară pentru a se asigura reconstituirea dreptului de proprietate al locuitorilor din Bradu, în lipsa căreia aceștia din urmă ar fi putut, de asemenea, să se plângă de o încălcare a dreptului lor de proprietate, în măsura în care aveau dreptul să li se elibereze titluri de proprietate (*a contrario Gashi* citată anterior, pct. 40). Cu toate acestea, Curtea reamintește că a hotărât că atenuarea anumitor încălcări nu trebuie să creeze noi prejudicii disproporționate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Pincová și Pinc*, nr. 36548/97, CEDO 2002-VIII, pct. 58, și *Raicu împotriva României*, nr. 28104/03, pct. 25, 19 octombrie 2006) și că erorile autorităților administrative nu trebuie suportate exclusiv de către particularii în cauză. Beneficiarul unui titlu administrativ de proprietate, care s-a aflat în posesia unui teren timp de unsprezece ani și al cărui titlu a fost anulat după cincisprezece ani, cum este situația în cauză, nu trebuie să suporte consecințele sistemului administrativ instituit, care a condus, în cauză, la coexistența, cel puțin până la momentul anulării titlului reclamantului, a două titluri administrative asupra aceluiași teren, aducând astfel atingere principiului securității raporturilor juridice.

43. Curtea reamintește că a examinat deja în alte cauze problema anulării de către instanțele interne, după mai mulți ani, a unor titluri de proprietate eliberate de autorități sau a unor contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu autoritățile. Indiferent că este vorba despre aplicarea legislației specifice privind repararea nedreptăților comise de un fost regim sau despre atribuirea ori vânzarea unui bun de către autorități în temeiul dispozițiilor legale de altă natură, Curtea a luat întotdeauna în considerare, ca un criteriu esențial în examinarea proporționalității privării, problema responsabilității părților în neregula sancționată prin anularea titlului și caracterul esențial sau, din contră, mai degrabă minor al acestei nereguli (a se vedea, printre altele și *mutatis mutandis*, *Velikovi și alții împotriva Bulgariei*, nr. 43278/98, 45437/99, 48014/99, 48380/99, 51362/99, 53367/99, 60036/00, 73465/01 și 194/02, pct. 186, 15 martie 2007; *Gashi împotriva Croației*, nr. 32457/05, pct. 33-40, 13 decembrie 2007, *Ichim împotriva României*, nr. 164/02, pct. 38, 10 martie 2009, *Toșcuță și alții împotriva României*, nr. 36900/03, pct. 38, 25 noiembrie 2008, și *Ciovică împotriva României*, nr. 3076/02, pct. 92, 31 martie 2009).

44. În cauză, Curtea nu observă existența unor elemente care să conducă la concluzia că respectivul comportament al reclamantului s-ar afla, într-o oarecare măsură, la originea anulării titlului acestuia de proprietate (a se vedea, *a contrario*, cauza *Elena și Mihai Toma împotriva României*, nr. 16563/03, decizia de inadmisibilitate din 12 ianuarie 2010).

45. Prin urmare, Curtea consideră că anularea titlului de proprietate al reclamantului a fost justificată în mod exclusiv prin fapte imputabile autorităților și fără să i se acorde o oarecare

despăgubire sau să i se propună un teren echivalent (a se vedea *Toșcuță și alții împotriva României*, nr. 36900/03, pct. 38, 25 noiembrie 2008).

46. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a respinge excepția de incompatibilitate *ratione materiae* invocată de Guvern și pentru a concluziona că statul nu și-a respectat obligația de a asigura reclamantului folosința efectivă a dreptului său de proprietate garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1.

47. Prin urmare, a fost încălcat și se încalcă în continuare art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

48. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

49. Reclamantul solicită, cu titlu de prejudiciu material, 650 000 euro (EUR), reprezentând valoarea terenului său, precum și 2 500 EUR și 1 500 USD, reprezentând foloasele nerealizate. De asemenea, acesta solicită 20 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

50. Guvernul consideră că suma solicitată cu titlu de prejudiciu material nu este justificată, având în vedere concluziile cu privire la absența „bunului” din patrimoniul reclamantului. Acesta consideră că cea mai bună reparație ar fi posibilitatea acordată reclamantului de a solicita din nou comisiei locale reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenului la care avea drept antecesorul său. Guvernul consideră că, în orice caz, suma pretinsă este excesivă și prezintă un tabel cu prețuri ale terenurilor situate în circumscripția Judecătoriei Pitești, întocmit de Camera Notarilor Publici din Pitești, din care reiese că prețul pe metru pătrat în comuna Oarja variază între 6 și 40 lei (RON).

51. Cu privire la prejudiciul moral, Guvernul consideră că nu există nicio legătură de cauzalitate între preținsele încălcări ale Convenției și prejudiciul moral pretins. În orice caz, acesta apreciază că suma solicitată este excesivă și că o constatare a încălcării ar putea constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral pretins.

52. În circumstanțele cauzei, Curtea consideră că punerea în posesie a reclamantului asupra unui teren echivalent celui de care a fost privat l-ar situa pe acesta, pe cât posibil, într-o situație asemănătoare celei în care s-ar afla dacă cerințele art. 1 din Protocolul nr. 1 ar fi fost respectate.

53. În cazul în care statul pârât nu procedează la această punere în posesie în termen de trei luni de la data rămânării definitive a prezentei hotărâri, Curtea decide că acesta trebuie să îi plătească reclamantului, pentru prejudiciul material, o sumă corespunzătoare valorii actuale a terenului de care a fost privat.

54. Ținând seama de informațiile de care dispune cu privire la prețurile pe piața imobiliară locală și de elementele prezentate de către părți în această privință și luând în considerare neplăcerile și incertitudinea ce au putut fi provocate reclamantului de situația în litigiu, Curtea, pronunțându-se în echitate, îi acordă acestuia suma de 74 000 EUR pentru toate prejudiciile.

B. Cheltuieli de judecată

55. De asemenea, reclamantul solicită suma de 4 550 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne și a Curții. Acesta a trimis copii ale unui contract de asistență juridică, precum și chitanțe care atestă plata onorariilor avocatului și a cheltuielilor de judecată efectuate în fața instanțelor interne.

56. Guvernul consideră că nu a fost stabilită legătura de cauzalitate dintre sumele solicitate și chitanțele prezentate.

57. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În cauză, ținând seama de elementele de care dispune și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră rezonabil să acorde reclamantului suma de 3 200 EUR, pentru toate cheltuielile.

C. Dobânzi moratorii

58. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Unește cu fondul excepția de incompatibilitate *ratione materiae* invocată de Guvern și o respinge;

2. Declară cererea admisibilă;

3. Hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

4. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să pună în posesia reclamantului un teren echivalent celui de care acesta a fost privat, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție;

b) că, în lipsa unei astfel de puneri în posesie, în același termen, statul pârât trebuie să plătească reclamantului 74 000 EUR (șaptezeci și patru mii euro), pentru toate prejudiciile;

c) că, în orice caz, statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în același termen, 3 200 EUR (trei mii două sute euro), pentru cheltuielile de judecată;

d) că sumele respective trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății și că este necesar să se adauge la acestea orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

d) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

5. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 27 mai 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Stanley Naismith
Grefier adjunt

Josep Casadevall
Președinte